

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

Антон Григорович Наумовець (до 80-річчя від дня народження)

Відомий український фізик-експериментатор і організатор науки, академік НАН України (з 1997 р.), її перший віце-президент (з 2013 р.) Антон Григорович Наумовець відзначив свій 80-річний ювілей. Він народився 2 січня 1936 року в с. Рудки нині Брестської області (республіка Беларусь) в родині вчителів. В 1957 р. закінчив з відзнакою радіофізичний факультет Київського університету і почав працювати в Інституті фізики НАН України, де був аспірантом, захистив кандидатську і докторську дисертації та з 1981 р. і до сьогодні очолює відділ фізичної електроніки. В 1998–2004 рр. А.Г. Наумовець – академік-секретар Відділення фізики та астрономії НАН України, з 2004 р. – віце-президент, з 2015 р. – перший віце-президент НАН України.

Його наукові дослідження стосуються фізичної електроніки та фізики поверхні, в яких спільно зі співробітниками та учнями, одержав низку фундаментальних результатів.

- Виявлено дрейф адсорбованих частинок у неоднорідних електричних полях, напрямок якого залежить від знака поля і полярності адсорбційного зв'язку.

- В адсорбованих плівках виявлено і досліджено широкий клас довгоперіодних структур, існування яких засвідчило наявність далекої взаємодії між адсорбованими частинками.

- Виявлено фазові переходи першого роду (типу двовимірної конденсації) в адсорбованих плівках з відштовхувальною laterальною взаємодією, а також орієнтаційні фазові переходи у плівках, структура яких несумірна зі структурою підкладки.

- Досліджено прояви поверхневих фазових переходів у фізико-хімічних властивостях поверхонь.

- Виявлено фазний характер поверхневої дифузії і зумовлену ним структурну самоорганізацію дифузійної зони, експериментально обґрунтовано солітонний механізм поверхневої дифузії адсорбованих атомів.

- Виявлено електронно-стимульовану рухливість адсорбованих атомів, з'ясовано її основні механізми.

- Спостережено утворення двовимірних стекол при формуванні поверхневих сплавів.

Він автор близько 200 наукових праць, зокрема двох монографій, одна з яких «Дво-

вимірні кристали» видана англійською. Поряд з науковою діяльністю А.Г. Наумовець проводить активну науково-організаційну та педагогічну. Є професором Київського університету, підготував 6 докторів і 10 кандидатів наук, є членом низки редколегій наукових журналів.

Його наукові якості органічно поєднуються з високими моральними стандартами – інтелігентністю, доброзичливістю, скромністю, працездатністю, доступністю для спілкування, що зумовлює неформальне визнання в широких колах наукової спільноти. Він – заслужений діяч науки і техніки України (1995), лауреат Державної премії України (1997) та Державної премії СРСР (1988), премії імені М.М. Боголюбова НАН України (2004), нагороджений орденом Ярослава Мудрого трьох ступенів – V ст. (2003), IV ст. (2007) і III ст. (2014).

Колектив Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки імені Г.М. Доброва НАН України, у якого з ювіляром склалися доброзичливі і ділові відносини, бажає йому міцного здоров'я, особистого щастя і нових успіхів на благо вітчизняної науки та її Академії.